

Motion till riksdagen

1986/87:Jo729

Anders Nilsson m. fl. (s)

Kvävet i sötvatten

Övergödningen av våra kustnära havsområden har på senare år fått en ökad uppmärksamhet. Den oroande utvecklingen har sitt huvudsakliga ursprung i läckage av växtnäringssämnen – främst kväve och fosfor – från åkermark, men även i utsläpp från bebyggelse och industri. Regeringen har tillsatt en särskild aktionsgrupp mot havsföroreningar. Området kring Laholmsbukten har med stöd av miljöskyddslagen förklarats som särskilt föroreningskänsligt område.

I saltvatten finns oftast en brist på kväve. Ökad kvävetillförsel medför bl. a. ökad tillväxt av planktonalger med stora miljöproblem som följd. I sötvattensmiljö är det i stället oftast fosformängden som styr produktionen. I sötvattensmiljö kan därför kvävehalten öka betydligt utan direkta omedelbara effekter på miljön. På sikt kan dock ett utläckage av kväve till sötvatten förorsaka miljöskador. Bl. a. kan lokalt kvävehalten bli så hög att hygieniska och medicinska problem uppstår. Genom försurningsverkan kan också tillfört kväve orsaka urlakning av den i marken bundna fosfor, vilket kan medföra övergödning av vattendrag och sjöar.

I vårt län finns intensivt utnyttjade jordbruksbygder, som inte direkt avvattnas till havet. Detta förhållande gäller bl. a. i Skaraborgs län.

Till de stora åarna i länet sker ett betydande utläckage av fosfor och framför allt kväve från åkermarken. I Lidån, vars avrinningsområde till nära hälften består av åkermark, har fosfor- och kvävehalterna under senare år varit hela tio gånger högre än i Norrlandsälvarna. Inom Lidåns avrinningsområde förekommer grundvattentäkter vars nitratkvävehalter överstiger 10 mg/l, som är socialstyrelsens hälsogränsvärde för dricksvatten.

Även inom Tidans nederbördsområde, som också till stor del är uppodlat, gäller motsvarande förhållanden.

För att i framtiden motverka de miljöproblem som den ökande kvävehalten i våra slättbygdåar kan medföra är det viktigt att ett samlat åtgärdsprogram mot havsföroreningar inte begränsas till saltvattenmiljön utan också innefattar de större jordbruksområdena i landet som avvattnas till de större insjöarna.

Hemställan

Mot. 1986/87

Jo729

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av åtgärder mot kväveläckage i sötvatten.

Stockholm den 23 januari 1987

Anders Nilsson (s)

Sven-Gösta Signell (s)

Birgitta Johansson (s)

Kjell Nordström (s)